

Motion till riksdagen 2008/09: MJ428

av **Bodil Ceballos m.fl. (mp)**

EU:s fiskeripolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om EU:s fiskeripolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att arbeta för att EU ska anta kriterier för ingående av fiskeriavtal med tredjeland.

EU:s fiskeripolitik

Nyligen har EU:s fiskerikommissionär Borg kommit med svidande kritik av EU:s fiskeripolitik. Inte minst gäller detta samspelet medlemsstaterna–EU-kommissionen–fiskerinäringen. En av grundorsakerna till problemet anges vara en överdimensionerad flotta. Den ger ökat tryck på fiskbeståndet, ökade kontrollproblem, men också dålig lönsamhet för fiskare. EU-kommissionär Borg klagar över att medlemsstaterna inte utnyttjar de möjligheter som finns inom EU:s fiskeripolitik för att med EU-stöd minska flottorna. Samtidigt höjs röster i länder med fiskeriavtal som kräver omförhandling eller att avtalen ska sägas upp. Livsmedelkrisen har lett till att denna, samt frågan om den stora mängden illegalt fiske, fått ökat fokus.

Med grund i existerande avtal förekommer det i dag ett betydande överfiske. Eventuellt får i framtiden EU-parlamentet en större roll genom medbeslutandeförfarandet. Frånsett de positiva aspekter det medför för demokratin är resultatet i detta fall negativt i sak för ambitionerna att nå ett hållbart fiske. För att få en helhetssyn på fiskerifrågorna skulle det i ett sådant fall krävas att EU-parlamentet slopar sitt fiskeriutskott och för över fiskefrågorna till miljöutskottet. Ledamöterna i EU-parlamentets fiskeriutskott har hittills visat sig agera lika kortsynt-nationalistiskt-miljöfientligt som ministrarna i rådet, om inte värre.

Fel! Okänt namn på

EU:s bestånd är betydligt mer utfiskade än det globala genomsnittet eller andra jämförbara regioner i världen (storleksordning 80 procent jämfört med 25 procent utfiskade). EU-kommissionär Borg uttalar också att flera ledande detaljister inte vill sälja fisk som fiskats upp under EU:s fiskeripolitik för att det är för ohållbart. Även EU-kommissionär Borg söker uppenbart stöd från miljöministrarna mot jordbruksministrarna i denna fråga. Han vill, liksom vi, påskynda skrotningen och få EU-länderna att använda de resurser EU anslagit för detta ändamål. Han vill också vända bevisbördan så att endast de fiskare som kan bevisa att de fiskar ansvarsfullt ska få del av den gemensamma fiske-resursen. Det är lovvärt att EU-kommissionär Borg driver denna linje i EU-kommissionen, och vi anser att den svenska regeringen ska ge honom allt stöd i detta arbete.

Miljöpartiet lade under förra året fram en motion, 2007/08: MJ450, om att EU bör anta kriterier för ingående av fiskeriavtal med tredjeländ. Våra förslag på kriterier kvarstår även fortsättningsvis och upprepas därför i denna motion.

Kriterier för hållbara fiskeriavtal

1. Det får inte pågå några konflikter i landet i fråga.

Även om de flesta avtal förhandlas och genomförs med relativt stabila regeringar så finns det exempel på motsatsen. Då inbördeskrig utbröt i Guinea-Bissau bröts avtalet p.g.a. de risker de europeiska fiskarna (människorna – inte djuren) utsattes för. Under inbördeskriget i Elfenbenskusten omförhandlade man trots protester istället avtalet. Det påstås även att det finns privata avtal med krigsherrar i Somalia och EU-fiskare, samtidigt som Somalia är ett av de länder som brukar finnas på EU:s lista över länder man vill förhandla med. EU bör inte bidra ekonomiskt på detta sätt till regeringar i konfliktländer.

2. Trovärdiga bedömningar av tillgången på alla fisksorter som ska fiskas av EU-fiskare måste göras innan fisket inleds och därefter med regelbundna intervaller under avtalstiden. Tillträde till fiskbestånd för EU-fartyg måste begränsas till den del av beståndet som överskrider landets egna behov.

Behovet av tillförlitliga beståndsbedömningar är självklart men följs inte alltid. I EU-vatten görs en bedömning över de viktigaste fiskarterna varje år. Detsamma är inte fallet i många andra länder. Ibland har bedömningar aldrig gjorts och de som görs är inte särskilt ordentliga. Med grund i bedömningarna bör inte avtalen ge tillträde för EU till fiskbestånd som kuststaten själv har behov av, vare sig för sin egen livsmedelsförsörjning eller för export. EU bör endast få tillstånd att fiska den del som överstiger landets egna behov.

3. Korrekta, trovärdiga och regelbundna rapporter om fångster och andra aktiviteter måste upprättas av EU-fartyg som lyder under avtalet.

Uppgifter om fångster är den mest grundläggande informationen om det fiske som sker. De ligger till grund för analyser av fiskbestånd och fiskets konsekvenser. Alla uppgifter bör vara offentliga och tillgängliga för alla som vill veta vad EU-fartyg gör med skattebetalarnas medel.

4. Förhandlingar och genomförande av avtalet måste utgå från ett regionalt perspektiv.

Både fiskar och fiskare rör sig. I många fall rör sig bestånden mellan olika länders vatten så fiskarna fiskar ofta under flera avtal även om fisken är densamma. Även andra långväga fiskare befinner sig i samma vatten, t.ex. Kina, Ryssland och Japan. Det är därför viktigt att avtalsförhandlingarna utgår från ett regionalt perspektiv. Varje avtal måste ta i beaktande vad andra fiskeflottors aktiviteter innebär för bestånden i samma område. En kuststat kan knappast sälja rätten till ett fiskbestånd till hur många långväga fiskare som helst och detsamma gäller för köparna. Det går inte att köpa samma fisk från två länder. Kontroll och tillsyn måste garanteras regionalt i syfte att förhindra att fartyg flyttar sig till den plats där kontrollen är svagast.

5. Kuststaten måste kunna genomföra effektiva kontroller och tillsynsprogram.

Utan en godtagbar tillsyn och ett effektivt rättssystem för att lagföra illegala verksamheter kommer fiskarna att tro att de kan göra som de vill. Kontrollen är svår redan på EU-nivå, vilket är en anledning till att fiskbestånden är så dåliga. I utvecklingsländer som EU förhandlar med om avtal är situationen ofta ännu värre. EU:s avtal måste innefatta villkor för att förbättra tredjelands kapacitet att kontrollera fisket. Om ingen sådan kontroll finns borde inte EU ingå avtal.

6. EU-fisket får inte hamna i konflikt med det kustnära fisket.

I vissa fall, som t.ex. tonfiskavtalen, råder ingen direkt konflikt mellan EU:s fartyg och det kustnära fisket. Tonfisken är däremot en hotad art och bör därför lämnas i fred. Tonfiskflottan är långt ut på havet och konkurrerar inte om samma arter. Vid andra tillfällen däremot är EU:s fångster, ofta stora sådana, samma arter och fiskas på samma områden som de lokala fiskarnas. Det bör därför upprättas så vida områden som möjligt där EU:s fiskare inte får fiska i syfte att skydda den lokala flottan och förebygga krockar. Avtalen bör alltid garantera att EU-flottan aldrig får ta de fiskbestånd som är viktiga för det lokala fisket.

7. Rådslag med lokalsamhällen om villkoren i avtalet.

Eftersom fisket är av oerhörd betydelse för bl.a. livsmedelsförsörjningen i många kustsamhällen måste lokalsamhället rådfrågas om villkoren i eventuella avtal innan de undertecknas.

8. Avtalet måste innehålla en bedömning av både lokalsamhällets och det nationella fiskets behov och innehålla program för utveckling inom ramen för ett hållbart fiske.

Fel! Okänt namn på

Många av de länder EU förhandlat med om fiskeriavtal är fattiga, hungriga utvecklingsländer. De tillhör gruppen av länder med de största behoven och har ofta problem att ta sitt ansvar för att hantera fisket på ett ansvarsfullt sätt. Så länge det bara handlar om kustnära fiske är problemen inte stora men så fort de stora industriella fiskebåtarna kommer uppstår ett stort behov av forskning, kontroll och genomförandeprogram, uppgiftsinsamling, rådslag, utbildning etc. EU:s avtal måste innehålla bestämmelser om hjälp att utveckla de kompetenser landet i fråga inte själv har.

9. Minskningar av EU:s tillgång till bestånden får inte leda till minskningar av utbetalningar till landet i fråga.

För närvarande beräknas betalningen på mängd tillgång till fiskbestånden, och avtalen innehåller en klausul som innebär att om tillträde till fiskbestånden minskar kommer också betalningen att minska. Det skapar en situation helt utan incitament att minska fisket för att bevara fiskbestånden.

10. Alla EU-fartyg som fiskar i andra länders vatten måste rätta sig efter avtalet.

Miljöpartiet motsätter sig inte överstatlighet i de fall det handlar om gränsöverskridande frågor i bl.a. miljöfrågor. I det här fallet är det bra att bara kommissionen förhandlar om avtal med tredjeland för att förhindra Spanien, Frankrike och Italien från att få igenom alltför vidlyftiga avtal. Det ger oss i Sverige också en möjlighet att påverka avtalen i en mer ansvarsfull riktning.

Det var dock inte längesedan skeppsredarna inte kunde hindras från att förhandla om bättre egna villkor än under de bilaterala avtalen. I de senare avtalen finns en klausul som stadgar att EU-fartyg måste rätta sig efter avtalet.

Vad kan Sveriges regering göra?

De punkter som utvecklats ovan kan sammanfattas i följande kriterier. De kan utgöra grunden för EU:s fiskeriavtal. Vi gör inte anspråk på att ha funnit hela lösningen och uppräkningsen ska inte ses som uttömmande. Vi menar att regeringen har både ett ansvar och en skyldighet att arbeta för att EU:s fiskeriavtal tar ansvar för både fisk och människa och uppmanar därför regeringen att arbeta för att dessa kriterier ska gälla för EU:s fiskeriavtal med tredjeland.

1. Det får inte pågå några konflikter i landet i fråga.
2. Trovärdiga bedömningar av tillgången på alla fisksorter som ska fiskas av EU-fiskare måste göras innan fisket inleds och därefter med regelbundna intervaller under avtalstiden. Tillträde till fiskbestånd för EU-fartyg måste begränsas till den del av beståndet som överskrider landets egna behov.
3. Korrekta, trovärdiga och regelbundna rapporter om fångster och andra aktiviteter måste upprättas av EU-fartyg som lyder under avtalet.

Fel! Okänt namn på

4. Förhandlingar och genomförande av avtalet måste utgå från ett regionalt perspektiv.
5. Kuststaten måste kunna genomföra effektiva kontroller och tillsynsprogram.
6. EU-fisket får inte hamna i konflikt med det kustnära fisket.
7. Rådslag med lokalsamhällen om villkoren i avtalet.
8. Avtalet måste innehålla en bedömning av både lokalsamhällets och det nationella fiskets behov och innehålla program för utveckling inom ramen för ett hållbart fiske.
9. Minskningar av EU:s tillgång till bestånden får inte leda till minskningar av utbetalningar till landet i fråga.
10. Alla EU-fartyg som fiskar i andra länders vatten måste rätta sig efter avtalet.

Stockholm den 7 oktober 2008

Bodil Ceballos (mp)

Tina Ehn (mp)

Peter Rådberg (mp)

Max Andersson (mp)